

дозволяють стверджувати протилежне. Сторони кредитного договору вправі для забезпечення виконання його умов та задоволення власних інтересів передбачити в договорі застави рухомого майна право кредитодавця користуватися наданою як заклад річчю для задоволення власних потреб чи потреб третіх осіб. Як вбачається із аналізу положень § 6 гл. 49 ЦК України, як і Закону України «Про заставу», законодавець не сформулював таку заборону щодо користування предметом закладу в імперативній формі, натомість передбачивши, що кредитор використовуючи або зберігаючи такий предмет, несе на собі тягар можливих негативних наслідків (ст. 48 Закону України «Про заставу»). За втрату або нестачу предмету закладу заставодержатель несе відповідальність у розмірі вартості втраченого майна, а за пошкодження предмета закладу – у розмірі суми, на яку зменшилася вартість заставленого майна.

Список використаних джерел

1. Цивільний кодекс України. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. №№ 40-44. Ст.356.
2. Смирнов В.В. Залог и страхование: пособие. Київ, 1995. 102 с.
3. Слободянюк С.О. Цивільно-правове регулювання державної реєстрації речових прав на нерухоме майно: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2012. 219 с.
4. Про заставу: Закон України «» від 02.10.1992 № 2654-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1992. № 47. Ст. 642.
5. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар. Видання четверте, перероблене та доповнене. Харків: ТОВ «Одіссей», 2008. 1200 с.

Макар М.О.
*студент магістратури
юридичного факультету
Тернопільського національного
економічного університету
Науковий керівник: к.ю.н., доцент кафедри
конституційного, адміністративного
та фінансового права ТНЕУ
Росоляк О.Б.*

ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИНЦИПУ ПРОЗОРОСТІ ТА ПУБЛІЧНОСТІ У ДІЯЛЬНОСТІ КОМУНАЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

Кожне місто України забезпечує свою життєдіяльність вичерпним переліком методів та інструментів, які законодавець визначає в національному законодавстві. Ч. 1 статті 2 ЗУ “Про місцеве самоврядування” зазначає: “Місцеве самоврядування в Україні - це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади - жителів села чи добровільного об’єднання у сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста - самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України” [3]. Відповідно, законодавець закріплює

відповідальність за “вирішення питань місцевого значення” прерогативою місцевого самоврядування. Серед законодавства, що регулює діяльність комунальних підприємств, можна відзначити такі нормативно-правові акти, як: ЗУ “Про місцеве самоврядування”, Бюджетний кодекс України, Господарський кодекс України, ряд постанов та рішень Кабінету міністрів України та профільні підзаконні акти. Наведені нормативно-правові акти визначають процедури, алгоритми, механізми та форми управління містом. Для забезпечення управління комунальним майном міста або громади, органи місцевого самоврядування можуть засновувати підприємства комунальної форми власності. Основними завданнями комунальних підприємств є: 1) управління комунальним майном та власністю громади, яка його заснувала; 2) Надання послуг для жителів громади та забезпечення життєдіяльності громади; 3) отримання фінансової вигоди від реалізації своїх товарів та послуг. Основні норми, що регулюють їх діяльність, містяться у статтях 78 та 78-1 Господарського кодексу України.

Комунальні підприємства у своїй діяльності продукують ряд інформації, яка згідно ч.8 ст. 78 Господарського кодексу України повинна бути опублікована на сайті (веб-порталі) комунального підприємства або на сайті (веб-порталі) органу місцевого самоврядування, що їх заснував. Даний перелік не є вичерпним, адже існує ряд нормативно-правових актів, які його розширюють. Наприклад, Постанова Кабінету Міністрів України №835 від 21 жовтня 2015 р., яка визначає розширений перелік інформації, що повинна публікуватися комунальним підприємством в форматі Відкритих даних. Визначення терміну публікації законодавець покладає на орган, що заснував комунальне підприємство. Зазвичай, в таких органах подібний підзаконний акт відсутній і дане питання ніяким чином регулюється [1].

Комунальні підприємства є надавачами послуг для жителів громади, які є розпорядниками бюджетних коштів, або, так чи інакше, дотичні до бюджетного процесу в органі, що їх створив. Публічність та прозорість у діяльності комунальних підприємств дозволяє запобігти нераціональному використанню бюджетних коштів, корупційним ризикам, зловживанням посадовими обов'язками, що на пряму впливає на якість наданих послуг.

Законодавство України досить чітко та якісно регулює питання публічності та прозорості діяльності комунальних підприємств, але нормативне забезпечення не завжди відповідає реальності. Згідно з постановою Верховного Суду від 14.03.2018 року у справі № 815/1216/16, комунальні підприємства є розпорядником публічної інформації, доступ до якої не може бути обмежено [4].

Згідно з проведеним аналізом комунальних підприємств м. Тернополя, ситуація з публікуванням інформації, що є чіткою вимогою закону, виконується не повною мірою.

У 2018 році громадська організація «Центр громадського моніторингу та аналітики» провела дослідження комунальних підприємств, предметом якого було визначення рівня виконання вимог законодавства.

За результатами проведеного дослідження можна побачити цікаву динаміку, де комунальні підприємства, які є великими, мають значний штат працівників, річний оборот коштів, тощо отримали вищий бал, ніж ті, що у своєму штаті мають 3-4 працівників та вважаються малими комунальними

підприємствами. Загалом, можна ствердити, що виконання вимог законодавства значною мірою не виконується комунальними підприємствами.[5]

Окрім цього, аналогічні дослідження були проведені в таких містах України, як Запоріжжя, Вінниця, Маріуполь та Краматорськ. В зазначених містах ситуація з виконанням вимог законодавства є практично ідентичною. Також слід додати, що публічність та прозорість діяльності комунального підприємства суттєво залежить керівника та наглядової ради підприємства.

Висновок: сфера комунальних підприємств є надзвичайно важливою для життєдіяльності громади. Якість послуг, що отримує житель громади, залежить від прозорості діяльності комунальних підприємств та виконання законодавства в цій сфері. Проте відповідно до ряду досліджень журналістів та громадських активістів, ситуація з виконанням законодавства комунальними підприємствами є доволі незадовільною. Лише протягом останніх 5 років органи місцевого самоврядування в Україні розпочали приймати підзаконні акти, які встановлюють процедуру, терміни, відповідальних за опублікування інформації. Помітна чітка тенденція в покращенні ситуації, але обсяг роботи, яку потрібно здійснити, залишається досить великим.

Список використаних джерел

1. Господарський кодекс України в редакції від 21.10.2019, № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення: 12.10.2019).
2. Гончаренко М.В. “Підприємства комунальної форми власності в системі фінансового забезпечення сталого розвитку територій”, 2014 р. URL: www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&image_file_name=PDF/Trpu_2014_4_30.pdf (дата звернення: 12.10.2019).
3. ЗУ “Про місцеве самоврядування” в редакції від 20.10.2019, № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр> (дата звернення: 12.10.2019).
4. Постанова Верховного Суду від 14.03.2018 року у справі № 815/1216/16. URL: http://reyestr.court.gov.ua/Review/72791078?fbclid=IwAR0WAFDKr_fH3d2YfK-gkTLbV3QUmnHUzH47jfCULJIABre5eE6UiTkbYKw (дата звернення: 14.10.2019).
5. Дослідження прозорості та публічності комунальних підприємств громадською організацією «Центр громадського моніторингу та аналітики», м. Тернопіль, 2018 р. URL: https://act.org.ua/events/381/u_ternopoli_pokazaly_najmensch_ta_najbilsh_prozori_komunalni_pidpryyemstva (дата звернення: 15.10.2019).